C□n vinh danh những ai trong việc phát tri□n chữ qu□c ngữ?

C□n vinh danh những ai trong việc phát tri□n chữ qu□c ngữ?

Dương Qu□c Chính

24-11-2019

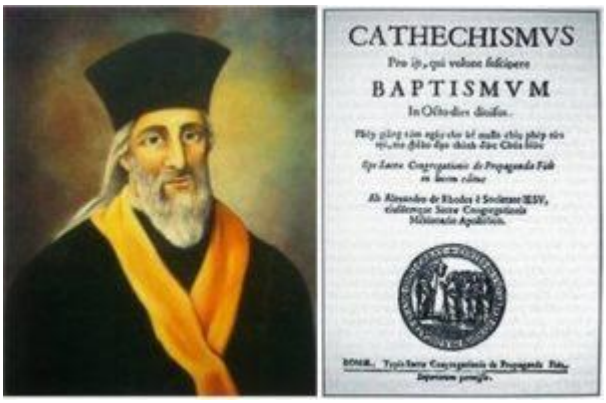

LM Alexandre de rhodes. □nh: internet

M□y hôm nay dân tình tranh cãi v□ **phát bi□u mang đ□y tính GATO c□a th□y Thích Nhật Từ** v□ việc không đặt tên ph□ bằng tên 2 ông giáo sỹ có công khai sinh ra chữ qu□c ngữ. Nhưng đ□y mới là ph□n n□i nh□ c□a c□ t□ng băng.

Việc đặt tên ph□ cho m□y ông cha nghĩ ra chữ qu□c ngữ chính ra r□t nhạy c□m chính trị. Giờ đặt tên ph□ cho m□y □ng tức là vinh danh người đ□ ra chữ qu□c ngữ, vậy sao không vinh danh những người khu□ch trương đ□ s□ dụng nó? Th□ mới công bằng. Nhưng mà công bằng th□ thì thành ph□n động r□i.

Cứ th□ suy xét mà xem, đ□ ra một loại chữ vi□t thì công to r□i, nhưng đ□y mới là công sinh thành, th□ còn công dưỡng dục, nuôi n□ng nữa thì sao? Công đó to nh□t lại là c□a… thực dân Pháp mới b□ mẹ.

B□t đ□u từ khi ký hiệp ước Giáp Tu□t 1874, Pháp l□y được 6 t□nh Nam Kỳ, thì th□ng đ□c Dupre đã b□t đ□u cho học chữ qu□c ngữ □ Nam Kỳ. Trước đó, năm 1869, chữ qu□c ngữ đã được dùng

làm ngôn ngữ hành chính, song song với chữ Pháp, thay cho chữ Hán, Nam Kỳ.

Ban đu, người Việt, đặc biệt là các nho sỹ, ty chay chữ quc ngữ, vì coi nó là sn phm ca giặc, học là đ làm tay sai. Vì th, người Pháp phi cưỡng bức ph cập giáo dục chữ quc ngữ Nam Kỳ.

Sau khi thành lập LB Đông Dương, toàn quyn Albert Sarraut là người cho ph cập chữ quc ngữ trên toàn cõi Đông Dương. Vào năm 1915, bãi b khoa c bằng chữ Hán Bc Kỳ, năm 1919 bãi b nt Trung Kỳ. Chữ Hán coi như mt đi vai trò là ngôn ngữ hành chính, thay bằng chữ quc ngữ.

Người có công đu tiên đ ph cập chữ quc ngữ ra xã hội là Trương Vĩnh Ký, vì ông này là ch bút tờ Gia Định báo, tờ báo đu tiên s dụng chữ quc ngữ.

Hội nhóm có công lớn nht đ ph bin chữ quc ngữ Bc Kỳ là phong trào Đông kinh nghĩa thục và Hội Khai trí tin đức mà thành viên đu là thành phn tinh hoa đương thời như Phạm Quỳnh, Hoàng Trọng Phu, Thân Trọng Hu, Nguyn Văn Vĩnh… toàn là phn động không!

Phạm Quỳnh có câu kinh din liên quan đn chữ quc ngữ nhân ngày gi ca Nguyn Du năm 1924:

Th rằng: “Truyện Kiu còn, ting ta còn, ting ta còn, nước ta còn, còn non còn nước còn dài, chúng tôi là k hậu-sinh xin ru lòng gic chí c gia-công trau-chut ly ting quc-âm nhà, cho quc-hoa ngày một rực-rỡ, quc-hn ngày một tnh-tao, quc-bộ ngày một tn-tới, quc-vận ngày một v-vang, ngõ-hu khi phụ cái chi hoài-bão ca tiên-sinh, ngậm cười chín sui cũng còn thơm lây!”

Sau khi Việt Minh đoạt chính quyn Hội bị gii tán theo sc lệnh ngày 24 tháng 9 năm 1945 vì bị cho là “công cụ thng trị tinh thn và nô dịch văn hoá ca thực dân”.

Sau này bn nông ch bit đn mi công lao ph cập chữ quc ngữ ca đng ta là phong trào Bình dân học vụ! Sao đng không lật đ nt c chữ quc ngữ, quay lại s dụng chữ Hán?

Tóm lại, nu không có sự áp đặt ca thực dân Pháp thì chữ quc ngữ cũng ch là thứ ngôn ngữ cht, cũng gn như chữ Latin, không th ph cập, thậm chí có th cht yu.

Những người, t chức có công lao trong việc hình thành và phát trin chữ quc ngữ có th k đn là 2 ông giáo sỹ nói trên, Trương Vĩnh Ký Nam Kỳ, Phạm Quỳnh Bc Kỳ, trường Đông Kinh nghĩa thục, Hội Khai trí tin đức, Toàn quyn Albert Sarraut (tên ông được đặt cho trường trung học danh giá nht Đông Dương, tọa lạc vị trí nay là Văn phòng Trung ương đng).

Tt c những cá nhân, t chức trên đu xứng đáng được đặt tên ph c. Th mà trên thực t ch có **cha Alexandre de Rhodes** được đặt tên một ph nh SG, HN có qung trường Đông Kinh nghĩa thục, có ph Lê Văn Can (đng sáng lập ĐKNT).

Còn Trương Vĩnh Ký, Phạm Quỳnh, Hội Khai trí tin đức đu tr thành phn động. Albert Sarraut thì là thực dân đu s cn căm thù sâu sc!

Được bit, tên ph cũ Singapore đa s vn là từ thời thực dân Anh. Di sn thời thực dân vn được tôn trọng nước này.